

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä toukokuuta 2013 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annetun lain 5 §:n muuttamisesta (HE 46/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- valtiovarainministeri Jutta Urpilainen, valtio-
sihteeri kansliapäällikkönä Martti Hetemäki
ja lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen,
valtiovarainministeriö
- professori Vesa Kanninen, Helsingin yli-
opisto
- valtiotieteiden tohtori Jaakko Kiander.

HALLITUKSEN ESITYS

Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laissa tarkoitettuja valtiontakauksia voitaisiin antaa myös kesäkuun 2013 jälkeen. Annettavat valtiontakaukset voisivat koskea sellaista Euroopan rahoitusvakaus-

välineen varainhankintaa, joka tehdään ennen hallituksen esityksen antamista päätettyjä talouden sopeutusohjelmia varten.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa, kuitenkin viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Euroopan rahoitusvakausvälineelle (ERVV) annettavista valtiontakauksista annettua lakia (*ERVV-takauslaki*) on tarkoitus muuttaa niin, että siinä tarkoitettuja *valtiontakauksia* voidaan

antaa myös kesäkuun 2013 jälkeen. Takaukset voisivat koskea kuitenkin vain sellaista ERVV:n varainhankintaa, joka tehdään ennen hallituksen esityksen antamista eli ennen 8.5.2013 päätettyjä talouden sopeutusohjelmia varten. — Huomattavaa on myös, että väliaikaiseksi tukivälineeksi tarkoitettu ERVV ei voi ylipäänsä tehdä

omien sääntöjensä mukaan uusia rahoitustukisopimuksia kesäkuun 2013 jälkeen, mutta se voi rahoittaa ja maksaa sellaisen rahoitustuen, joka liittyy ennen sitä sovituihin talouden sopeutusohjelmiin.

Lainmuutoksen tarkoittamia sopeutusohjelmia ovat marraskuussa 2010 hyväksytty Irlannin ohjelma, toukokuussa 2011 hyväksytty Portugalin ohjelma sekä helmikuussa 2012 hyväksytty Kreikan toinen sopeutusohjelma.

Muutostarve

ERVV-takauslain muutostarve on tullut ajankohtaiseksi Kreikan, Portugalin ja Irlannin rahoitustukeen hyväksytyjen joustojen vuoksi. Keskeisin muutos koskee laina-aikojen pidentymistä, Kreikan osalta 15 vuodella sekä Portugalin ja Irlannin osalta seitsemällä vuodella. Lisäksi Kreikan lainojen korkojen maksua on lykätty 10 vuodella. Muutoksista on sovittu euroalueen jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin neuvoston päätöksillä, jotka eduskunta on hyväksynyt osaltaan suuressa valiokunnassa¹.

Laina-aikojen pidentäminen helpottaa velkojen takaisinmaksua, koska silloin voidaan mm. välttää suuria kertaluonteisia takaisinmaksueriä. Vastaavasti ERVV:n lainojen koronmaksun lykkäys 10 vuodella vähentää Kreikan rahoitustarvetta vuosina 2012—2014 arviolta yhteensä 4,1 miljardia euroa ja vuosina 2015—2016 yhteensä 9,5 miljardia euroa. Jäsenvaltiot ovat pitäneet sopeutusohjelmaan hyväksymiään joustoja perusteltuina, jotta tukea saavien maiden taloudet voisivat elpyä ja liian tiukkoihin sopeutusohjelmiin liittyvä uhka sosiaalisesta kriisistä voitaisiin välttää. Erityisenä huolena on mm. korkea nuorisotyöttömyys ja pelko kokonaisen nuoren sukupolven menetyksestä talousahdingon myötä.

Hyväksytyillä joustoilla annetaan siis tukea saaville maille mahdollisuus selvittää taloudellisesti nykyistä paremmin. Tämä on viime kädessä myös takauksen antaneiden jäsenvaltioiden oman edun mukaista, koska laina-ajan

pidennys vähentää riskiä maiden joutumisesta tilanteeseen, jossa ne eivät selviä velkavelvoitteistaan.

ERVV:n varainhankinta ja Suomen takausvastuu

Muutokset rahoitustukeen vaikuttavat ERVV:n varainhankintaan. Esityksen perusteluissa on todettu, että ERVV:n varainhankinta on mahdollista toteuttaa nykyisen 241 miljardin euron varainhankintaohjelman² ja sille annettujen valtiontakauksen avulla edellyttäen, että korkotasoa enintään 3,6 %. Koska nykyinen korkotaso on kuitenkin historiallisen matala, sen merkittävä nousu voi synnyttää tarpeen korottaa varainhankintaohjelman enimmäismäärää. Se taas edellyttäisi muutoksia varainhankintaohjelmalle annettuihin valtiontakauksiin. Nykyisellään varainhankinnan keskikorko on 1,65 %.

Esitetty lainmuutos ei lisää suoraan Suomen valtiontakauksen määrää. Sillä ei ole siten välittömiä taloudellisia vaikutuksia tai vaikutusta valtion talousarvioon.

Suomen takausvastuut ovat suurimmillaan vuosina 2021 ja 2022, jolloin ohjelmista on maksettu kaikki lainaerät eikä lainojen takaisinmaksu ole vielä alkanut. Tarve ERVV:n varainhankintaohjelman enimmäismäärien korotukseen ja uusiin takauksiin alkaa vähentyä vähitellen tämän jälkeen. Riskin väliaikaista lisäystä sinänsä ei ole pidetty valiokunnan asiantuntijakuulemisessa suurena, mutta tukijärjestelyihin liittyvä takaajan riski on kuitenkin aina olemassa. Valtiovarainvaliokunta viittaa tältä osin ERVV-puitesopimuksen hyväksymistä koskevaan mie-

¹ Päätökset on lueteltu HE, s. 2.

² Nykyisiin valtuuksiin perustuvasta takaussummasta 241 miljardista eurosta on toistaiseksi käytössä Kreikan, Portugalin ja Irlannin sopeutusohjelmia varten noin 172,7 miljardia euroa, HE s. 3. Suomen laskennallinen takausosuus tästä määrästä on toteutunut korko ja sovittu ylitakausosuus mukaan luettuna noin 5,17 miljardia euroa. — Vastaavasti, Suomen osuus esimerkiksi Kreikan sopeutusohjelman lisäjoustojen aiheuttamasta varainhankinnasta, arviolta 44 miljardista eurosta vuosina 2013—2022 on Suomen tämänhetkisen takausosuuden 1,9288 %:n mukaan noin 1,6 miljardia euroa, kun varainhankinnan keskikorkoksi oletetaan 3 % ja keskilaina-ajaksi 5 vuotta.

tintönsä VaVM 30/2010 vp — HE 95/2010 vp, jossa takausriskejä ja niiden vaikutusta Suomen julkisen talouden kestävyYTEEN on käsitelty tarkemmin. Valiokunta on kiinnittänyt lisäksi huomiota EVM:n perustamista koskevassa mietinnössään VaVM 13/2012 vp — HE 34/2012 vp Suomen valtiontalouden rajallisiin mahdollisuuksiin tukea muita maita sekä huolehtia Suomen työllisyydestä ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksesta.

Riskeihin liittyy toisaalta myös ERVV-puitesopimuksessa tarkoitetuista väistyvistä takaajista aiheutuvat muutokset takaajamaiden vastuisiin. Huomattavaa on kuitenkin, että ne eivät vaikuta eri maiden takauksitoumusten enimmäismäärään. Suomen takauksitoumus lainapääomalle ja sovitulle ylitakaukselle on siten aina enintään eduskunnan hyväksymä 13.974,03 milj. euroa väistyvien takaajien lukumäärästä riippumatta. Näin on siis siitä riippumatta, että Suomen suhteellinen takausosuus on kasvanut ERVV:n toiminnan alusta noin 1,849 %:sta nykytasoon, noin 1,9288 %:iin. Tällöin on otettu huomioon Kreikan, Irlannin, Portugalin ja Kyproksen väistymisestä sekä Viron mukautulosta aiheutuneet muutokset takausosuuksissa.

Riskiärviossa on otettava viimein huomioon myös Suomen Kreikalta saamat vakuudet, jotka muut euromaat ovat hyväksyneet ja joiden ase-

maa turvaa ERVV:tä koskevassa päätöksenteossa edellytettävä yksimielisyysvaatimus. Myöskään se, että jostakin euromaasta tulee myöhemmin väistyvä takaaja, ei muuta Suomen vakuuspääoman määrää. Merkittävää, mutta seurantaan edellyttävää on myös EKP:n korostunut rooli velkakriisin hoidossa.

Johtopäätökset

Valiokunta pitää esitettyä muutosta perusteltuna tukea antaneiden maiden saatavien turvaamiseksi ja tukea saavien maiden taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen turvaamiseksi. Se on lisäksi asiallisesti välttämätön Suomen hyväksytyä sen taustalla olevat rahoitustukipäätöksiin liittyneet joustot. Tärkeä on myös huomata, ettei hallituksen esitys koske takauksien voimassaoloa, vaan ainoastaan sitä, milloin valtioneuvosto voi tehdä valtioneuvoston päätöksiä. Väliaikaisen takausvastuun kasvuun liittyvä lisäriski on valiokunnan mielestä niin ikään hyväksyttävissä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Matti Saarinen /sd (osittain)
vpj.	Pentti Kettunen /ps	Sari Sarkomaa /kok
jäs.	Leena Harkimo /kok	Jouko Skinnari /sd
	Jouko Jääskeläinen /kd	Kauko Tuupainen /ps
	Timo Kalli /kesk	Kari Uotila /vas
	Sampsa Kataja /kok	Ville Vähämäki /ps
	Esko Kiviranta /kesk	vjäs. Marjo Matikainen-Kallström /kok
	Kari Rajamäki /sd	Riitta Myller /sd
	Markku Rossi /kesk	Eero Reijonen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE 1***Perustelut***

Eurokriisi etenee yllätyksittä: nyt vastuuttomasti kriisimaille annettujen lainojen maksuaikoja pidennetään ja hätälainojen korkoja leikataan. Näitä toimenpiteitä seuraavat myöhemmin velkojen anteeksianto ja nimellisarvojen leikkaukset. Kriisimaat maksavat vielä toistaiseksi tukipakettilainojen korot, kun taloutensa hyvin hoitaneet jäsenmaat lainaavat tarvittavat rahat. Nyt tehtävät toimenpiteet eivät poista sitä perimmäistä ongelmaa, että muun muassa Kreikalla ja Portugalilla on edelleen aivan liian paljon velkaa. Kun lainaohjelmat aikanaan loppuvat, on vain ajan kysymys, milloin päättyy myös tukilainojen koronmaksu.

Kreikan lainaohjelman muutokset kasvattavat riskejämme ja vastuitamme muiden euro maiden taloudesta sekä lisäävät Suomen valtion menoja. Vuoden 2013 ensimmäisessä lisätalousarviossa on momentti 28.01.69, Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle.

Määräraha on 41,88 miljoonaa. Tämä on seuraus päätöksestä, jossa Euroopan keskuspankin omistamien Kreikan valtionvelkakirjojen tuotot annetaan Kreikalle. Kyse ei ole lainasta tai takauksesta vaan siitä, että budjetoimme rahaa Kreikan valtiolle ilman takaisinmaksuvelvoitteita. Mielestämme tämä on väärin, sillä jos ja kun suomalaiset veronmaksajat kantavat lainojen riskit, myös niiden tuotot kuuluvat suomalaisille veronmaksajille. Perussuomalaiset eivät hyväksy laina-aikojen pidentämisiä. Virheellinen tukipakettipolitiikka on ollut sääntöjen vastaista alusta lähtien, eikä virheitä pidä paikata uusia virheitä tekemällä. Euroalueesta ei myöskään tule tehdä tulonsiirtounionia.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2013

Pentti Kettunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Ville Vähämäki /ps

VASTALAUSE 2

Perustelut

Hallituksen esityksellä (HE 46/2013 vp) ehdotetaan muutettavaksi Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista annettua lakia siten, että laissa tarkoitettuja valtiontakauksia voitaisiin antaa myös kesäkuun 2013 jälkeen.

ERVV:n kautta on myönnetty rahoitustukea Irlannin ja Portugalin sopeutusohjelmille sekä Kreikan toiselle sopeutusohjelmalle. Rahoitustuen myöntämisen jälkeen rahoitustuen ehtoja on muutettu. Kreikan rahoitustuen takaisinmaksuaikaa on pidennetty 15 vuodella ja korkojen maksua on lykätty 10 vuodella. Irlannin ja Portugalin laina-aikoja on pidennetty seitsemällä vuodella.

ERVV:n kautta myönnettyjen rahoitustukien ehtojen muutokset vaikuttavat myös ERVV:n varainhankintaan. Varainhankintaohjelmaan tehtävät muutokset edellyttävät varainhankintaohjelmalle annettujen valtiontakausten muuttamista. Hallitus ehdottaa ERVV-takauslain muuttamista siten, että valtiontakausten antaminen ERVV:n varainhankinnalle on mahdollista myös 30 päivän kesäkuuta 2013 jälkeen.

Muutosten jälkeen Kreikka-takausten voimassaoloaika päättyy vuoden 2070 lopussa. Väliaikaiseksi luodulla kriisinhallintamekanismilla on vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen. Kataisen hallitus on lisäksi muuttanut ja laajentanut alkuperäisen ERVV:n toimintamuotoja antamalla sille oikeuden ostaa valtioiden joukkovelkakirjoja jälkimarkkinoilta, antanut mahdollisuuden ennakkollisen tuen antamiseen valtioille, joilla ei ole vahvistettua talouden sopeu-

tusohjelmaa, ja antanut mahdollisuuden ongelmiin ajautuneiden rahoituslaitosten pääomittamiseen. Keskusta on vastustanut näitä muutoksia, sillä ne johtavat taloudellisen yhteisvastuun kasvuun euroalueella.

Eurokriisin myötä jokaisen maan oman velanhoidovelvoitteen periaatteesta on käytännössä luovuttu. Keskusta ei voi hyväksyä sellaista kehitystä. Talous- ja rahaliiton menestyminen voidaan lunastaa vain yhteisten ja alkuperäisten sääntöjen tiukalla noudattamisella.

Kreikan talouden pääsy kestäväälle kasvurallalle näyttää nyt valitulla toimintalinjalla epärealistiselta. Kreikka ei ole pystynyt pitämään kiinni sopeutusohjelman velvoitteista. Portugalin ja Irlannin tilanne poikkeaa Kreikan tilanteesta. Maat ovat toteuttaneet ohjelmaansa pitkälti asetettujen ehtojen mukaisesti ja osoittaneet kykyä ja halua sitoutua yhteisesti sovittuihin asioihin.

Euroopan rahoitusvakausvälineen varainhankinnalle annetun valtiontakauksen voimassaoloajan pidentämisen taustalla on Kreikan toisen tukipaketin lainaehtojen muuttaminen, mikä pidentää merkittävästi Suomen takausvastuiden kestoja. Lainaehtojen muutokset ja takausvastuiden pidentäminen eivät luo uskottavia edellytyksiä Kreikan selviytymiselle taloudellisesti kestäväälle ralle.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2013

Timo Kalli /kesk
Eero Reijonen /kesk

Markku Rossi /kesk
Esko Kiviranta /kesk